

Gaan voor goud

Champions aren't made in gyms. Champions are made from something they have deep inside them—a desire, a dream, a vision. They have to have last-minute stamina, they have to be a little faster, they have to have the skill and the will. But the will must be stronger than the skill.

- Muhammad Ali –

Voor een ieder is duidelijk dat Olympische medailles niet zomaar worden gewonnen; daar wordt spijkerhard jarenlang voor getraind, soms met de meest vernieuwende methoden en technieken, onder optimale omstandigheden. Het geheel wordt aangestuurd door een goede trainer / coach met een begeleidingsteam daar om heen. Talent alleen is niet voldoende, het totale systeem rond de sporter of het team moet optimaal worden afgesteld om tot topprestaties te komen; dit alles gevoed vanuit een heldere visie en doelstellingen waar je naar toe wilt werken.

Recente gegevens van de Onderwijsinspectie geven een zorgwekkend beeld van het aantal zeer zwakke scholen, namelijk een verdubbeling in twee jaar tijd (2006: 82, 2007: 155). Het enkel en alleen vaststellen van dit gegeven helpt geen enkele docent of school. Wat kunnen scholen leren van topsportprestaties?

Het Instituut Service Management uit Leeuwarden, contractafdeling van Stenden Hogeschool, heeft in 2007 een model voor duurzameschoolontwikkeling ontworpen. De steeds veranderende samenleving vraagt om onderwijs dat in staat is met deze veranderingen mee te bewegen. Kennis voortgekomen uit de industriële revolutie, blijkt niet meer toereikend voor de wereld van morgen. Aansluitend bij ons statement *nu aan het werk met de kennis van morgen*, zijn we van mening dat het in het huidige onderwijs, samen met de scholen, anders kan. De heersende maatschappij vraagt om mensen die zich verantwoordelijk voelen voor het grotere geheel. Dit maakt dat begrippen als duurzaamheid, waarden, zelfsturing en respect steeds belangrijker worden in het onderwijs.

Wij zien duurzame schoolontwikkeling als het creëren van professionele zelflerende schoolorganisaties; dit geldt voor zowel het primair als voortgezet onderwijs. Duurzame schoolontwikkeling kan worden beschreven met de metafoer van het bouwen van een huis.

De visie en waarden van de school vormen de onmisbare basis waarop het huis gebouwd wordt. De vijf pijlers vormen de *gereedschappen* die ingezet kunnen worden om de bouw van het huis te realiseren.

Het huis wordt bewoond door professionals, leerlingen, ouders en de omgeving van de school. Op de zolder worden vaak de eerdere verworvenheden of kwaliteiten bewaard, die niet altijd optimaal benut worden omdat ze vergeten zijn of omdat ze eenvoudigweg niet (meer) herkend worden. Zo is het goed om bij een sporter eerst te kijken welke kwaliteiten hij of zij heeft, om vervolgens te zien naar wat moet worden verbeterd. Wat goed is hoeft immers niet veranderd te worden. In het kader van duurzame schoolontwikkeling gaan we dus uit van de krachten die binnen een schoolorganisatie aanwezig zijn.

5 'gereedschappen'

In onze visie worden de kwaliteit en de duurzaamheid van schoolontwikkeling en de borging van het proces bepaald door gebruik te maken van zogenoemde gereedschappen:

Bewezen resultaat als uitgangspunt

"De punten moeten dáár op de i gezet worden, waar ze horen."

- Johan Crujff

Marzano, een Amerikaanse onderwijsprofessor die een meta-analyse van 1200 onderwijsstudies heeft verricht naar de effecten van onderwijsverandering op de prestaties van leerlingen, heeft 12 belangrijke factoren ontdekt, die van invloed zijn op prestaties bij leerlingen. Het gebruiken van de resultaten van deze meta-analyse vergroot de kans op een succesvolle duurzame ontwikkeling.

Gericht op de toekomst

"Een goed functionerende jeugdopleiding is van groot belang voor het ontwikkelen van een specifieke speelstijl van het eerste elftal."

- Rinus Michels

Bij het realiseren van alle soorten veranderingen is het van belang het resultaat, dat wat je er uiteindelijk mee wil bereiken, voor ogen te houden. Wij zijn van mening dat je daarvoor vooral de doelen concreet maakt en het proces goed moet inrichten en bewaken.

Pendelen tussen theorie en praktijk.

Een goede coach blijft altijd nieuwsgierig. Je bent geneigd op zoek te gaan naar extra kennis. Je wilt graag leren van anderen en bent bereid te vernieuwen"

- Joop Alberda

Bij de bouw van een huis is het van groot belang om een koppeling te maken tussen theorie, ervaring en praktijk. Door een dergelijke kennisconstructie krijgt het bouwproces betekenis.

Samenhang.

"Succes bereik je alleen door een structurele aanpak"

- Guus Hiddink

Bij het doorvoeren van veranderingen vormt het gedachtegoed van het systeemdenken de grondslag. Het ontwikkelen van één aspect heeft gevolgen voor andere zaken. Het is zaak om de hefboomen tot succes in de eigen onderwijssituatie te ontdekken.

Mobiliseren van de gemeenschap

"One man can be a crucial ingredient on a team, but one man cannot make a team"

- Kareem Abdul-Jabbar, NBA Center

De school is onderdeel van de gemeenschap. Beiden beïnvloeden elkaar. Met aandacht voor en in dialoog met de omgeving kunnen veranderingen in het onderwijs daadwerkelijk tot stand komen.

Wat betekent dit concreet?

Talent alleen is in de topsport niet voldoende om tot topprestaties te komen. De hele omgeving, het hele systeem (uiteindelijk inclusief de ouders) richt zich op de doelstellingen die vanuit een visie zijn geformuleerd. Daarna volgt hard trainen, scherp monitoren, om te zien of er vooruitgang wordt geboekt. Wedstrijden spelen is daarbij een keiharde noodzakelijke training, net zoals het lesgeven dat ook is.

Vragen die door scholen bij begeleidingsinstituten worden neergelegd, moeten zorgvuldig worden doorgelicht. Waarom moet er een cursus 'omgaan met lastige leerlingen' komen, of 'iets over meervoudige intelligentie'? Interessant is te weten wat er leeft onder docenten, wat de vraag en visie achter deze vraag is, welke ambities leven er, welke stip wordt er aan de horizon gezet, enz.

Het gaat er daarbij niet alleen om de zwakke scholen sterker te maken, maar ook om de goed presterende scholen verder vooruit te helpen. Mijn collega's en ik zijn ervan overtuigd dat scholen die zich verder willen ontwikkelen, een flinke vooruitgang kunnen boeken via het model voor duurzame schoolontwikkeling. Betrokkenheid is er veelal genoeg; hoe kan de school die adequaat inzetten om tot verbeteringen te komen, hoe kunnen aanwezige kwaliteiten worden ingezet?

Dit alles gaat tijd en inspanning vergen, net zoals het leveren van goede sportprestaties ook niet van vandaag op morgen ontstaan. Het bouwen van een duurzame school waar van de professionals ook topprestaties worden verwacht, vergt nu eenmaal tijd.

Uiteindelijk geloven we dat door het werken en trainen via dit schoolontwikkelingsmodel, het individuele kind profiteert van beter onderwijs.

"Het is noodzakelijk dat iedereen er is om het meeste uit zichzelf te halen, wat dat dan ook mag zijn." Johan Crujff

drs. Anton de Vries

Senior Consultant ISM en oud eredivisie volleybaler

a.g.a.de.vries@chn.nl